

ÇALKALAN YAVRUM

Huzeyme Yeşim
KOÇAK

“*Hayatını onarmak*” isteyen A’nın not defterinden: 10.10.2022

“İnanıyorum ki bu çağda “*maddi kaygı*” insan özgürlüğünü kısıtlayan en önemli faktör. Normal şartlar altında geçim için para kazanma meselesi günün belli bir süresinin ve emeğin verilerek/ kiralananarak/ satılarak elde edilmek şeklinde olmalı diye biliyordum. Ama çoğu kişinin “*kapitalizm*” dediği sistem ancak benim insan manyaklığı olarak adlandırdığım şey nedeniyle maddi kaygı için edilen kavga bir yaşam savaşına dönüştü bu devirde.

Akşam haberlerini izleyerek sinirlerimin zirve yaptığı saatlerde para için birbirini kesenleri, kariyer için arkadaşlarını hiç düşünmeden harcayanları, iş hayatında yükselmek için diğer insanları ciddi ciddi can düşmanı gibi görüp işe giderken adeta savaşa gider gibi hazırlanan hakiki psikolojik sıkıntılı kişileri gördükçe ne kendime ne dürüstlüğe ne de insanlığa inancım kalmadı artık. Biliyorum; fazlasıyla karamsar bir tablo çiziyorum bu söylediklerimle ama bunu okuyan kişiye söylüyorum:

Elini vicdanına koy ve tarafsız bir şekilde söylediklerimi düşün ve haksız isem söyle.

Eğer bugün yaşandığı iddia edilen şey maddi sıkıntı ise ; çocukluğumda kelimenin tam anlamı ile “*yokluk*” mevcuttu. Muz meyvesini senede bir defa görürdük ailecek. Sobalı evde otururduk ve evde sadece bir odanın sobası yanardı. Çocukken alınan ayakkabı kalitesiz köseleyse baya iyi kalite olarak algılanırdı. Zira çocukken alınan standart ayakkabı lastik

ayakkabıydı. Seksenli yıllarda doğanlar onun o güzel(!) kokusunu muhtemelen çok iyi hatırlar. Market denen şey zenginlerin alışveriş yaptığı bir yer olarak kabul edilir gıda alışverişini pazardan yapılır ve orada da özellikle ucuz saatler beklenirdi.

Öğrencilik zordu. Sınıflarda kalorifer olmadığı için sınıfta *Tinal* yakılır ve biz öğrenciler özellikle ilkokulda çok üşüdüğümüz için onun etrafına yakın olmak için çabalarlardık. Kaldı ki zaten karla kaplı yolda okula gelene kadar kaliteli(!) botumuzun içinde ayaklarımız ıslanır ve bazı arkadaşlarımız okula gelir gelmez hemen çorabını kurutmaya çalışırdı.

Bunlar anlatmamın nedeni bu durumla ilgili bir sıkıntı/ şikâyetimin olması değil, aksine başka bir hasreti belirtmektir. *Çünkü bütün bu sıkıntılara rağmen bugünlerde kesinlikle görmediğim bir şey vardı: Mutluluk... İnsanlar mutluydu.* Herkes çabasını gösterir, evi geçindirmek için deli gibi çalışır ama akşam eve geldiği zaman huzurlu olurdu. “*Sağlık yerinde olsun yeter!*” denirdi.

Sonra ne oldu? Biz hangi aşamada delirdik? Seksenlerde doğan biri olarak bana elimde bir araba olmasına rağmen “*keşke otomatik vitesli arabam olsa*” deliliği/hırsı ne zaman geldi Evde bütün aile tek bir sininin etrafında toplanıp tek bir kaptan yemek yerken hangi ara modern olup ayrı tabaklarda yemeye başladı? Kardeşler evde aynı odada yatarken ne zaman aynı odada kalmak eziyet gibi gelmeye başladı bize?

Kimseyi kesinlikle suçlamıyorum ama anlamıyorum. Çünkü bu saçmalıkların dozu günbegün daha da arttı ve sonunda bugün içinde

bulunduğumuz hırs temelli savaş başladı ve bu savaşta vicdan, adalet, kanaat duyularımız tükenme noktasına geldi. Amerikan filmlerinde izlediğimiz ve çok şaşırp kınadığımız hırs patlamasını artık kendimiz yaşıyoruz. *Bir Konyalı olarak* babam ve onun neslinin diline pelesenk olan dua geliyor aklıma aralıksız olarak: **“Allah sonumuzu hayr eylesin.”**

“Bir sabah uyanıyorum. Mis gibi bahar kokusu geliyor pencereden. Tanıdık bir yerdeyim. Burası benim büyüdüğüm ev. 1958’de yapılan kerpiçten mamul evimiz. Annem sesleniyor. “Gahvaltı hazır!” Kalkıyorum. Babam yüzümü yıkamamı söylüyor. Bi dakka..babam...Müsade et, adama biraz bakayım, çok özledim. Ona “baba sana çok ihtiyacım var; sen gittiğinden beri neler yaşadım bir bilsen” deyip uzun uzun anlatmak istiyorum.

Ama konuşamıyorum. Çok ilginç bir his... Bir yandan mutluluktan ölüp her anın tadını hissederken diğer yandan rüyaya benzer bir şeyin içinde olduğumu anlıyor ve üzülüyorum. Evin kokusu, babamın yüzü, o inanılmaz bahar sabahının güzelliği, kuş sesleri, ama hepsinden önemlisi insanların samimi olduğu, mutluluğun var olduğu o dönem. Bir yandan anlamakta zorluk çekerken diğer yandan kendi kendime durmadan anın tadını çıkarma talimatını verip duruyorum. Bir an aklıma deliriyor muyum acaba sorusu geliyor.

Hayatımın geçtiği yerler elimden gidiyor. Gençlik yıllarımda en önemli mekânı gençlik merkezinin olduğu stadyum yıkıldı, park olması için. Kişiliğimin oluşumundaki etkili faktörlerden biri olan ev yıkıldı, daha modern ve daha beton apartmanlar yapılması için. Neyse ki eğitim anılarım hala sağ, mesela lise tarihi bir mekân. Sanırım o yüzden yıkmıyorlar. *Neyse ki beynimi ve onun içindekileri yıkma teknolojisi yok.. Şimdilik. Gerçi onu da tamir amacı ile iki defa oydular ama olsun, çalışıyor hala. Bir kapısından girdim, diğer kapısından çıkmak için sıramı bekliyorum sadece. Bir hanmış bu dünya. Boş bir han...”*

...

D belirliyor: *“Çizgiler eğrilebilirdi. Tek yol niye “Devrim, Din” ya da ezilmiş bir başka yol, dayatma olsundu ki... Seçilmiş yollardan yürümeye mecbur muyduk ya da yaşamdan ille de bir anlam çıkarmaya?”*

...

G biliyor: *“Dünya cehennemlerle doluydu. Ötekiler de benzer şikâyetleri fazlaca işitmediği halde (ötekiler kimin umurunda); kendine mahsus cehennemlere düşüp duruyordu. Dünya onları habire imal ediyordu.*

“Sen mi yaman, ben mi?” diye gazapla kükredti.

Yakacaktı. sadece Roma değil, dünyayı ateşlere salacaktı.

İçi yanıyor, görünmez bir duman yükseliyordu, kavruluyordu.

Yol açılıyordu. “Ateş, seni çağırıyordu.” Başka çare yoktu. İtfaiyeci, ateşe benzin dökecekti.

Ateş, ateşi sökerdi. Ateşin ziyası, ancak karanlıklara iyi gelirdi. Küller keyifli, dans eder giderdi.

Üzerinde hiç korku, tazyik hissetmez, küçülür, sağa sola karışır.

O bir yakmalıktı (krematoryumdu); ölüydü aynı zamanda. Ateşle canlanacaktı.”

...

Akran L: *“En küçük bir seste bile âdeta irili ufaklı bir facianın habercisi gibi tetikte duruyor. İşittiği, gördüğü kendi mahiyetini kaybedip, bir musibetin davulcusuna, tellalına dönüşüyor. Komşunun telefonu, küçük bir bağrıışma, elektrik süpürgesinin dev sesi, kahkahalar inkılap ediyor.*

Mesele; çevrenin, bağlantıların, eş dostun, çoluk çocuğun beklendiği gibi olmaması değil aile, kalabalıklar içinde de *a sosyal*, anlaşılamamış hissediyor. Belki kendisi, belki yaşananlar hep bir engeli, mâniayı ortaya getiriyor. Zaten otomatiğe bağlanmış bunalımda. Zevkler tükendi. İlk tanışma, tatma anlarından sonra pörsüyor. Sıkılıveriyor sıvışıyor hemen.

Hızla ortam, renk, nitelik değiştirmeli.

Uzak yakın kötülükler, kıskacına alırdı bazen ve bunların sayısı çoğalırdı.

N’etmeli? Kaptan kaba girmeli. İnsanları, tabiatı, eşyayı silkelemeli.”

...

Akil N: “Her şey kuruyor, dağılıyor, çürüyor. Işık örtülüyor, sevgi kararıyor, erdem berhava oluyordu. Her yer soğuk ve ıssızdı. Yalnızlığını alçak, şefkatle kuşatacak bir kişi bile yoktu. Bazen öyle geliyordu ki, Dünyaya yabancıydı, tabiata, iki ayaklılara. Derhal sınırlar, dikenli çitler çiziveriyordu. Özene bezene arayıp bulduğu şey: **Bulamaç**’tı. Yegâne çare, retti. Ayrıca **inkâr**, kârdı bazen. Toplumsal kabuldü. En azından malûm çevrelerce, itibarınız artardı. Etiketlere, kalıplara, köşe(gen)lere sığınıp da ne yapacaktınız?”

...

Arkadaş Oo: *Reiki, üçüncü gözler, ruhsal keşifler, dağ ve hava yolculukları, şakralar, taklalar, akışlar, sırlı mesajlar, Tibet mabet.* Aman bana takdisle bir enerji lütfet. Ancak kadar çok yerden enerji alıyordu ki **körkütük kötürüm** kalıyordu. (Ossunnn, ne ziyanı var) Modern, şık, Avrupa onaylı, kimi Batı dünyasını da arkasına almış görüşler, fikirler. Çevresiyle uğraştırmaz, şimşekleri çekmez zararsız.

Kararsız, çok kararsız... İç kay(n)ıyordu. **Ommm!**”

...

Rüzgârgülü P: “Yunus’un sözleri şöyle değişiyordu:

Taşkın yine deli benlik!

“Sular gibi çağlar mısın?”

“Allahü Ekber! Allahü Ekber!

Duyamıyorum. Ses yok. **Parazit!** ParazîT!

Işıklar kapalı kalsın! Kapalı kalsın!”

...

Dünya vatandaşı R: “Dünya berbat, sakat. Biliyorum, kötü şeyler olacak. Yarınlarımıza kıyılacak. O zaman çekiver kuyruğunu, bu âlem bitsin. Gerilim üretirsin, depresyonlarda titrersin. Her geçen pis bir

günde tezlerini doğrular, desteklersin ve işin en hoşu(!) sen bu yoldan gitmeyi, dehşetle, köpek gibi seversin. Bağlı olduğun hayatın tellerini tek tek, ya da topluca kopartırsın.

“**Küçülmek, alçalmak**” denilen şey aslında güzeldir, hem neye göre konuşuyoruz? İnsan aslında gizli bir zevk duyar. Seni/ Beni özgür kılar. Ruhun bir yerlerden onay bekler ve alır. Sonra bu şeytani iğvayı(!) ayvayı mütemadiyen talep eder ve özgürlük çitasını habire yükseltir, gururlanırsın.

Dipsiz hürriyetinde bir yüceliş, irtifa imkânı... Ne yani seçme hakkımız yok mu? Mecbur muyuz sizin Orta Çağ felsefenize ram olmaya dersin. Pislik yapışkandır ama heyecandır, keşfedilmemiştir. Bir sınırı yıktıkça, hududu aştıkça, sanal alkış sesleri çoğalır. Bir noktadan sonra toplumla müşterek noktalar silinir, kısır bir döngüye girilir. İçinizdeki sesler, şahsiyetler çoğalır, tereddütler, inkıtarlar, vesvese denilenler. Esasen bir noktadan sonra ilkler gibi seslerin de önemi kalmaz. Teslim olursunuz.”

...

Bayan Y: *Bütün tutunduğum dallar çürük, her yer örümcek evi. Görünüşe bakılırsa ben de bir örümceğim ve başka nerede yaşayabilirim..???*

...

Kaya, endişeliydi. “Ben’inden hoşnut değildi. Zaman zaman çeşitli kılıklara bürünüyordu. Aynada gördüğüyse, aynı alelade, sıradan adamdı. Makyaj çare değildi. Ben’dan sıkılıyordu; yumuşak ya da sert bir meyveymiş gibi sıkılıyordu. Posa halinde bir kenara atılıyordu.

Sonra. aradığın *benliği* bulabilmen için hangi kapılardan geçecektin. *Dar kapı, duvardaki kapı, popüler kapı, arka bahçenin kapısı...* Kapıyı açtın ve düştün, çamura bulandın, uçuruma yuvarlandın. Han(g)i rehber?

Elbette bir rehberler korosu vardı. Çocukluktan getirdikleri, mizacı, ilişkileri, kendi özeli bir tarafa; teknolojik araçlardan, medyadan sırtıp kırıtanlar, ağlayanlar, kör ruhlara sızanlar. Ortalık kılavuz kayınıyordu, **gerçekleri** arada kayınıyordu. Hangi birine

kulak vereceğini şaşırdığın fısıltılar, gürültüler.
Türlü tesirler, büyü patlaması, sanatlı albeniler,
menfi cazibeler...

Ara(ştı)rıldığı bu evrende değildi.
Neredeydi? Kayıptı, Gaipti, Garipti.”

...

Adı da kendi gibi **Aydın**’dı. Bembeyaz
bir sayfaya içini döktü: “*Bir hayalim vardı. Onu
kuşatacak bir kimse bulamıyorum. Ya dar
geliyor ya bol ya da dökülüyor. Yine istikbale,
yine geleceğe kalıyor. Yardım gelmiyor.
Masaya oturup, ruhsal krizimi yönetemiyorum.
“Kahraman Ben’im. Neden başkalarına
“kurtarıcı, kâmil, kılavuz” gibi paye vereyim,
arşa çıkarayım”*

Hüküm, teklif, karar, yön gösterme,
tavsiye başkasından geldiğinde; azalıyordu.
Neticede hükümdar kendisiydi. Darlık, genişlik,
açılım da buyruklarına tabiiydi. Egosunun
tasarımları hoştu. *Ressam, boyacı, avukat,
yazar, hâkim, çizdiği bir bilgi, kahraman.*

Sorular, sorular.. Hiçbiri
cevaplanmamış sualler. Evler.. Evler.. Kapkara
bir ‘iç evin’ baskıladığı, dünya evini yaktığı bir
mahal. Ben’in Evi. Bir isyan duygusu daima
uyarıyor. En güzel şeyler, hatıralar, aşk renkleri
hemen soluyor; bir öfke, küçümseme,
hafifletme hissiyle değer, anlam kaybediyor.
Geride devasa boşluklar oluşuyor ve
mükerreren bir öfke ayazı, isyan doluyor.

...

Bayan Zzzz: Geçmişimiz çöplüktür.
Evliliklerin tarih, devletlerin tarihi çöplüktür.
Her şey yaşanır, biter, atılır. Bugün de nereden
bakarsan bak, çöplüğe kalır.”

O Kafa her yönden boy veriyordu. Baş
(lık) önemliydi ve yola girmiyordu. Benlik
savaşları bütün hızıyla sürüyordu.

Varlık sarhoşluğu başkaydı: “*İçmişim
başım dönüyor, dönüyor / Dünya durmadan
dönüyor dönüyor.”*

